

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 11. De Irregularitate ex homicidio contracta verbo,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

CAP. XI.

De irregularitate ex homicidio contracta verbo.

S V M M A R I V M.

- 122 Quando irregularitas ex homicidio contrahitur verbo.
 123 Diversa species mandati.
 124 Modi quibus irregularitas ex homicidio contrahitur mandando, & quando is qui iubet aliquem percuti, sit irregularis secuta morte, aut mutilatione.
 125 Legulator ferens legem de puniendo morte, aut mutilatione, non est irregularis, nisi in aliquo delinquente eam exequatur.
 126 Nonnulla alia observanda in iudicando, an irregularitas ex homicidio sit incursum mandando.
 127 Irregularitas ex homicidio quando contrahitur defendendo verbo.
 128 Quatenus sint irregulares qui impediunt occisi, aut mutilati defensionem.
 129 Deserentes ad iudicem eos à quibus ipsi (non item alij) vexantur, aut bono communi nocent, excusari ab irregularitate per protestationem expressam, quod non querant poenam sanguinis.
 130 De teste, & alijs qui homicidio causam dant verbo, sufficienter ad irregularitatem.
 131 Aliquot casus in quibus est data sit aliqua causa mortis, non incurritur tamen irregularitas, eo quod non fuerit causa propinqua.
 132 Protestatio qua vitatur irregularitas, quando locum habeat, vel non habeat in conscientia.
 133 De eadem protestatione respectu advocatorum & testium in causa sanguinis, itemq; inquisitorum fidei tradentium hereticos brachio seculari.
 134 Quid sit sentiendum De Clericis, qui intersunt executioni sententiae sanguinis.
 135 Consilium propter quod incurritur irregularitas, dari potest responsione, approbatione, & persuasione: ac quod eam non inducat responsio facta tantum causa cognitionis.
 136 Inducit autem ordinata ad executionem homicidij, vel mutilationis.
 137 Duplex differentia inter consulentem, & mandantem in incurrenda irregularitate ex homicidio.
 138 Quatenus ab irregularitate excusetur Confessorius, qui negat Iudici absolutionem nolenti iudicare secundum leges, qua poenam mortis, aut mutilationis imponunt.
 139 Approbatio homicidij, qua incurritur irregularitas.
 140 Ad questionem, An approbatio subsequens homicidium inducat irregularitatem: responsio negativa.
 141 Quatenus persuasione homicidij incurritur irregularitas.
 142 Quatenus ob datam persuasionem, causa mortis.
 143 Qui non incurrant, etiam si persuasione dent causam mediatam, ex qua mors sit verosimiliter secuta.
 144 Irregularitas non incurritur dando causam mediatam, ex qua homicidium non est verosimiliter secutum.
 145 Responsio ad dubium: quando silendo incurritur irregularitas ex homicidio.

De contractu mandando.

S E C T I O I.

121. **M**andatum aut est licitum, aut illicitum: & utrumq; vel quo quis ipse mandat, vel quo alterius mandato cooperatur: est item aut expressum, aut tacitum. Mandatum licitum quo quis ipse mandat, declaratur exemplo illius, quo Iudex secundum allegata, & probata condemnat aliquem ad mortem, mandatum vero quo quis cooperatur, exemplo eius cui in eadem condemnatione assessor est Iudicis, aut est testis, aut notarius, aut alius qui attestaciones scribat aut sententiam, vel hanc legat cum publicatur. Mandatum autem il-

licitum quo quis ipse mandat, est omne mandatum homicidij, factum à privata persona. Illicitum vero quis cooperatur mandato illicito, contingit scribendo literas talis mandati, aut eas dictando aut transcribendo, aut legendo ei cui mandatum datur aut aliud huiusmodi faciendo. Mandatum denique expressum, esse illud, quo quis expresse alteri præcipit ut aliquem occidat vel mutilet, nomen ipsum indicat: sicut & illud esse tacitum, quo idem facit tacite. Cuius exemplum est apud legisperitos tritum, ut habet Couarr. ad Clericis. Si furiosus par. 2. §. 1. nu. 3. quando quis passus iniuriam dixit filio, aut famulo, non regrediaris domum meam, donec ipse aliquid noui audiam de te. Talia enim verba indicant viciscendi animum.

Iam sicut mandando homicidium, opere subsecuto: ita etiam cooperando eidem mandato irregularitatem contrahit, D. Anton. 3. par. tit. 28. cap. 2. sub initium confirmat per citatum cap. Si quis viduam, iuncto cap. Sententiam, Ne Clerici vel Monachi: in quo tales cooperationes prohibentur Clericis. Similiter contrahi non tantum ob expressum; sed etiam ob tacitum mandatum Couarr. loco citato confirmat per cap. ult. De homicidio in 6. in quo is decernitur irregularis, qui mandat aliquem percuti, expresse prohibens ne occidatur vel mutiletur, si is cui datum est mandatum occidat vel mutilet percutiendo.

In quo genere tacite mandantium, congruenter cap. Sicut dignum §. Qui vero, De homicidio: Maiolus lib. 5. cap. 48. ponit detractores, fufurrones, ac delatores qui dedita operam; eaq; intentione ut vulnera interueniant, disseminant discordias: & mutilationes aut homicidia inde sequuntur.

Eximit vero, eum qui ad effectum disciplinæ, ut Iudicem, patrem vel magistrum, mandati aliquem percuti, si mandatarius terminos mandati excedens, mutilet aut occidat: nisi verba mandati talia fuerint, quæ executori animum auxerint ad mutilandum vel interficiendum ut hæc esse possunt: siue viuus sine mortuus per te det poenas condignas. Habet adhuc alia idem Maiolus, quæ quoniam ad sanctam antedictorum intelligentiam faciunt, breuiter percurreremus tacitis authoribus quos tum ipse tum etiam Alphonsus à Vivaldo in 2. parte candelabri aurei, tractatu de irregularitate num. 249. & aliquot seq. citant.

Primum est, mandatum homicidij, vel mutilationis, quod fit per modum legis, aut edicti, vel statuti, non inducere irregularitatem. Vide ob legem Principis, qua poenam mortis vel truncationis manus imponit aliquibus criminosis, ut falsarijs literarum suarum, etiam si eiusdem legis auctoritate multi plectantur, illius conditor non sit irregularis, nisi illius executionem more Iudicis in aliquo particulari delinquente fieri mandet. Ad cuius rei confirmationem, aliquot authoribus in marg. ne li. era. H. citatis, Henriquez, lib. 14. cap. 12. §. 6. adfert: quod legislator eam statuens, censetur tantum generalis causa homicidij, vel mutilationis: sicut & adhortas milites ad fortiter pugnandum in bello iusto, aut prædicans morte dignos hæreticos, fures, &c.

Adde quod Ecclesiastici habentes iurisdictionem temporalem, etiam si nequeant per se exercere iudicium sanguinis, ex cap. Clericis, & cap. Sententiam, Ne Clerici, vel Monachi: possint tamen eandem iurisdictionem committere Iudicibus secularibus: generaliter mandando, ut iustitiam administrent secundum leges. Neq; inde incurrere in irregularitatem, constat ex cap. finali, Ne Clerici, vel Monachi, in 6. quantumcunq; talis commissionis auctoritate plectatur quis: ut notat glossa ad ante citatū cap. Clericis, verbo Iudicem. Adde iuxta prædicta capitula, & cap. Ex literis, De excessibus Prælatorum, incursum: si per se exercerent talem iurisdictionem: itemque si commissario suo dicant ut certum aliquem criminiosum morte afficiat, aut mutilet: quia esset particularis causa talis mortis, aut mutilationis, ut alijs citatis in margine habet Henriquez in citato §. 6.

Secundum est: si mandatarius repudiet mandatum, & postea mutata sententia ipsum exequatur, mandatum effici nihilominus irregularem, quoniam ex ipsius mandato homicidium est nihilominus secutum.

Tertium est: mandantem homicidium effici irregularem, non solum si mandatarius illud statim committat, sed etiam si diu post: nisi prius ad eiusdem mandatarij notitiā veniret

facta à mandante sufficiens mandati reuocatio expressa, vel etiam tacita: qualis est, si mandans restituatur in pristina amicitia cum eo quem mandauit occidi. Ita in Enchir. cap. 27. num. 233. habet Nauarrus.

Quartum est: vt ille qui mandauit homicidium immunis sit ab irregularitate, non sufficere mandati reuocationem, nisi ea fiat opportune: ita scilicet, vt ante homicidij operationem, ea ad mandatarium perueniat: atq; nisi mandator aduertens eum in animo occidendi persistere virtute accepti mandati: vt pote qui putet ipsum reuocanti homicidium nihilominus gratum fore. Nisi, inquam, curet eidem mandatario persuadere, vt omnino desistat. Quod quidem curans bona fide quantum potest: si ille persistat in malo proposito (quia essebitur agere tantum ex odio particulari vel ex causa alia quam mandati) ipse mandans excusabitur ab irregularitate: quando quidem tale homicidium nullo modo sequetur ex ipsius mandato. Quæ excusatio locum habet etiam si eum, qui periclitatur non moneat, vt sibi eueat: quia non cooperatur secutori homicidio. Ita alijs in margine citatis lit. O, notat Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 2. Et in præcedenti cap. 12. §. 7. id ipsum ex eo confirmat, quod etiam si talis peccet contra charitatem: non tamen contra iustitiam, prout requiritur ad peccatum homicidij. Vnde sicut inde non contrahit obligationem ad restitutionem, ita nec irregularitatem incurrit.

Quintum est: qui dedit mandatum homicidij incurrit irregularitatem, non solum si occidatur is, quem mandauit occidi, verum etiam si occidatur mandatarius, non autem ille quem mandauerat: nam & ipse suo mandato causa est talis homicidij.

Sextum est, vt eum qui homicidium, sic eum qui illud per quod ad homicidium facile perueniri potest mandat, secuto homicidio irregularitatem fieri: vt eum qui mandat in via trita bombardam dispendi: vel manu armata accipere fundi possessionem. Quod deduci potest ex cap. vltimo, De homicidio, in argumento à minori ad maius.

Postremum est: ad tacitum mandatum homicidij irregularitatem inducens, illud reduci, quo Superior eum aliquem ad se adduci præcipit dicendo, adducite eum viuum, vel mortuum: atq; reus ipse capientibus resistens, ab eis occiditur.

De eadem irregularitate ex homicidio contracta verbo: defendendo, seu dicendo in gratiam homicidij.

SECTIO II.

127. **D**efensione committitur homicidium per verba, cum quis alium ita verbis defendit, vt homicidium per se inde sequatur: prout accidit in causa sanguinis, patrocinando pro actore contra reum, qui sententia Iudicis mutilatur, vel occiditur: aut pro reo contra actorem, qui ob imperitiam, aut negligentiam patrocinantis damnatus ad talionem, mutilatur vel occiditur quo vtroq; defensionis modo irregularitatem induci, ex eo probatur, quod rationem quandam habeat accusationis, propter quam imposita est irregularitas, per cap. Sententiam, & cap. Clericis, Ne Clerici, vel Monachi: ac per illam regulam communem, Quod irregularis sit, qui dedit causam propinquam homicidio, aut mutilationi.

128. Quæ regula locum habet etiam in illo, qui aliquem verbo retrahit à defensione eius qui mutilatur, vel occiditur: si quidem retrahat malo animo: nempe vt ille occidatur: non autem si affectu pietatis, vt solent pater & mater filium retrahere, ne ipse defendendo mutiletur, vel occidatur, prout notat Tabiena in verbo Irregularitas 2. nu. 17. Ratio vero est, quod hac intentione retrahens, non vt lit homicidium, sed fugam homicidij.

129. Habet item locum eadem regula in ijs, qui pro defensione propria personæ, vel aliter utilitatis suæ gratia; aut etiam propinquorum, quorum res reputentur quasi propria, inquit Henriquez libro 14. capite 11. §. apud secularem Iudicem querelam deponentes, aut eum qui iniuriam intulit offe- rentes (ex Nauarr. capite 27. numero 226.) petunt emendam sibi fieri, & provideri ne contra se talia de cætero præsumantur. Itemq; in delatoribus criminum vergentium in reipub.

perniciæ, siue facta iam sint, siue fieri paterentur, in quo tamen casu (prout attingunt Nauarr. in præceden numero 213. & Couar. ad Clement. Si furiosus, par. 2. §. 5. num. 4.) datur ab irregularitate excusatio, sicut in præcedenti, si ipsi siue querelam deponentes, siue delatores, expresse protestentur se non intendere pœnam sanguinis, ex cap. Prælati, De homicidio in 6. In ijs autem qui querimoniam deponunt alienæ tantum utilitatis causa: memorata regula deponunt: ita vt illi secuto homicidio, vel mutilatione, etiam si protestatione vtantur, in irregularitatem incurrant: prout communem sententiam esse Nauar. habet in eod. cap. 27. num. 217. per citatum cap. Prælati, ponderando verbum, Suis. Admonet Henriquez in citato libr. 14. capite 11. §. 5. in principio, non esse necessarium protestationem prædictam fieri simul cum delatione: sed satis esse eam Iudici proponere antequam profertur sententiam. Illa autem Clericis indulgetur, vt in eodem cap. Prælati expressum est, ne ipsi à laicis impune vexarentur in suis personis, aut in suis rebus.

Habet adhuc locum eadem regula in teste, super cuius at- testatione firmatur sententia sanguinis, etiam si inuitus testi- monium tulerit. Ratio est, quam habet Henriquez in sequen. cap. 12. §. 9. quod testimonium sit per se de ijs ob quæ mors inferitur: vt pote influens in sententiam sanguinis, tribuendo illi veritatem iudicij.

Amplius eadem regula locum habet in eo qui malefactorum querentibus ad mortem, reuelat vbi sit: vel hoste aliquem insequente indicat quâ viâ fugerit: aut fatis inter- gnâ, seu notas tradit; aut viso latrone clamat ad esse latro- nem. Quando enim talis verosimiliter putare potuit ex illis suis indicijs securam mortem, aut mutilationem, & secuta est, sit irregularis, tanquam is qui causam propinquam dederit: nisi forte excusaretur eo quod ad defensionem propriæ vitæ tale quid fecisset, prout intelligitur ex cap. Tua nos, De homic. §. Ad vltimum. Addi potest quod alijs citatis habet Henriquez in sequenti §. 10. irregularem fieri Notarium, Ad- uocatum, aut Iurisperitum secuta morte qui Iudicis de causa, aut processu contra reum informat, aut registrum summat ad meliorem Iudicis instructionem: quia talis informator, vel summissa secuto effectu, censetur cooperatus occidendi, aut mutilanti. Idem iudicandum esse vult de nuntio, cur- sore, & mandatorio, cui ex mandato Iudicis perinde creditur ac Notario. Imo idem quoque, de eo qui præuidens mortis, mutilationis periculum, literas, etiam si inquam priuatus, scribit ad Iudicem vt capiat aliquem reum: ob quas sic vt ille hunc damnet morte.

Non habet autem locum memorata regula in eo qui in causa tantum ciuili accusat aliquem, qui cadens causa, con- tumax est, nec vult parere sententiæ Iudicis, & ideo mor- te multatur. Talis enim accusatio non est homicidij cau- sa nisi remota: ideoque non inducit irregularitatem, prout deducitur ex cap. Postulasti, De homicidio. Quod idem po- test iudicari (expressumq; est à Couar. ad Clemen. Si furio- sus par. 2. §. 5. num. 3.) de eo qui accusat aliquem in causa cri- minali, quæ talis est vt mortem, vel mutilationem non me- reatur: ipseque accusans cit non mereri: sed per imperitiam, aut malitiam Iudicis morte damnatur accusatus. Nam talis accusatio, neq; ex sua natura, neq; ex intentione accusantis est causa propinqua homicidij.

Idem possit etiam iudicari de Episcopis, aut concionato- ribus, eo quod delicta publicæ, & nominatim obiurgant, induciti sunt Iudices ad exercendum iudicij sanguinis. Pro quo facit quod habetur in historia tripartita libr. 10. capite 4. de D. Chrysothomo, quod cum Eutropium consulem pub- lifice obiurgasset coram Arcadio Imperatore, hic eare motus, illi caput ob crimina amputari iusserit.

Cæterum circa ante memoratam protestationem aduer- tendum est: certum esse illum qui defert querelam de iudicij criminali, si non faciat eiusmodi protestationem etiam si nunquam intenderit mortem accusati, imo valde ei displi- ceat: irregularem esse, morte, vel mutilatione secuta. Non esse vero, si eandem faciat animo sincero, id est, interius in animo suo non intendens mortem, sicut exterius se non in- tendere protestatur: vt rumque enim habetur per cit. capite Prælati.

Verfatur autem in dubio an irregularis habendus sit in conscientia

conscientia ille, qui exterius quidem protestatur se non intendere mortem; interius tamen in animo vere intendit. Nauar. enim in Enchir. cap. 27. numer. 226. putat irregularitatem esse: & se de facto saepe ita consuluisse ait. Fundamentum ipsius præter auctoritatem plurimum Canonistarum, quos refert, est: quod ille qui hoc modo accusat, causa sit mortis, & illa protestatio non sit ea quam ius requirit, cum non requirat fallacem, & mendacem: Couarr. vero ad Clemen. Si furiosus, 2. par. §. 5. numer. 2. quem sequitur Henriquez in libr. 14. cap. 11. sub finem, tenet sententiam contrariam, quam ut meliorem tueri possumus. Tum quia sola interioris voluntatis actio, non sufficit ad irregularitatem, ut Nauar. non negat. Tum quia ut eximatur quis à numero illorum qui dando causam homicidij incurrunt in irregularitatem, satis est per memoratum cap. Prelatis, ipsum uti protestatione ea de qua agimus. Ad quam nihil referre, an consentiat cum interiori voluntate protestantis, an dissentiat, confirmatur ex eo, quod poenæ legi interpretatione, restringendæ sunt potius quàm ampliandæ: & contra, priuilegia ampliandæ potius, quàm restringendæ. Inde enim sequitur ius quod statuit hanc irregularitatem protestatione vitari, nõ esse restrictione contrahendam ad eam protestationem quæ fit voce simul, & interiori intentione: sed esse ampliationem extendendam ad eam quæ fit absq; interiore intentione, præsertim penitus occultata. Neque est quod quis dicat periculum cui reus exponitur obitare tali restrictioni, vel ampliationi: neq; enim illud imputandum est accusanti, sed ipsi reo qui se illi expositur; argumento cap. Postulasti, De homicidio. Quod autem Nauar. ait ius nõ exigere protestationem fallacem: ita verum est, ut pariter verum sit nec veracem exigere particulariter, quia absolute exigat protestationem, ut protestatio est: nihil determinando de veraci, aut fallaci.

Si quis, An aduocatus exercens suum officium in causa criminali, per eandem protestationem fiat immunis ab irregularitate. Respondet loco citato num. 5. Couarr. ex communi sententia, non fieri immunem, quando patrocinatur aduersus reum, sicut nec eum, ut idem ibid. vers. 13. addit, qui in causa criminali dicit testimonium, propter quod mors, aut mutilatio inferitur. Ratio vero est, quod tales præbeant causam homicidij proximam, ex qua ipsum de se, saltem vel plurimum, sequitur: ita ut protestatione intentione interior non possit sufficienter celari. Secus est vero de Aduocato, qui patrocinatur pro reo accusato. Ipse enim per dictam protestationem, imo & sine ea, etiam si Clericus sit, ex eo tem. auctore, fit immunis ab irregularitate, quantumcumq; ac uisator poenæ talionis damnatus, mutilatione, aut morte mulctetur: nisi ipse patrocinando petat accusatoris calumniam puniri talione: isq; sententia Iudicis occidatur, vel mutiletur: quia in tali casu ille rationem subiret accusantis in causa sanguinis quem non iuuat protestatio.

Addit in seq. nu. 6. Couarr. ab irregularitate immunes fieri Inquisitores fidei per eam protestationem, quæ secundum cap. Nouimus, De verborum significatione, hæreticos post ipsorum damnationem tradentes Iudici seculari, rogant ne illos mutilent, aut morte afficiat. Quinimo sine tali protestatione immunes esse priuilegio speciali, quo possunt simpliciter damnare hæreticos, & per sententiam declarare quod incurrerint poenas, auctoritate Pontificum, & legum impostas. Nõ autem poenas ipsas quæ sunt sanguinis, mandare executioni immediate: adeo ut aliquem morte afficientes, aut mutilantes in irregularitatem incurrant.

His addenda est solutio dubij, An Clerici qui interfunt executioni poenæ mortis sint irregulares: quam tradit Angelus Homicidium 1. num. 23. & Armilla verbo Irregularitas, nu. 20. Estque fieri irregulares per cap. Ex literis, De excessibus Prelatorum: si præsentem præstent aliquid auctoritatis in ea executione: ut censetur Prelati iurisdictionem temporalem habentes, qui ad sunt tanquam ij quorum auctoritate ea poena infligitur: itemq; Clerici, qui interfunt custodiae illius qui punitur morte, ne liberetur ab illa. Sin autem interfunt executioni sententiæ mortis ex sola curiositate, non fieri irregulares: quamuis in maioribus Ordinibus constituti aut beneficiarij, secundum receptam sententiam peccent, ex Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 214. Videri potest de his Molina, De iust. & iure, tract. 3. disp. 8. nu. 13.

Valerij Par. 111. Tom. 3.

De irregularitate contracta a verbo, Consulendo.

SECTIO III.

Superest ut dicamus de consilio: quo etiam ad incurrendam irregularitatem sufficienter, homicidium committitur. Tribus modis igitur, ut notatum est à D. Anton. 3. par. tit. 28. c. 2. §. 2. tale consilium dari potest: responsione, approbatione, & persuasione. Responsione datur, cum quis interrogatur an alicui in certo aliquo casu ultimum supplicium, aut mutilatio debeatur. Quæ quidem fieri potest; aut quando quis interrogatur tantum causa cognitionis, id est, tantum ut libi scientiam eius rei comparet: ut, An hæreticus comburendus sit: aut quando quis interrogatur causa executionis, id est, quia paratus est exequi quod fuerit responsum: v. g. An debeat extremo supplicio afficere criminiosum, quem tenet in carcere. Atq; priori responsionis genere non contrahitur irregularitas. Hoc enim est, quod post Patior. Angelus Irregularitas 1. n. 4. & Sylu. Homicidium 3. qu. 5. d. c. 4. tradunt, non incurrir irregularitatem quando crimen nõ intinet puniendum, etiam si respondeatur ipsum mereri mortem. Et ita, quem admodum Maiolus expressit lib. 2. c. 9. sub finem, ij qui componunt tractatus, commentarios vel consilia criminalia, quibus insituit Iudices de modo procedendi in infligendis poenis corporalibus, aut Principibus consulunt ut certis criminibus irrogent poenam mortis, aut mutilationis, non incurrunt irregularitatem: quantumcumq; iuxta eam instructionem exerceatur iudicium sanguinis: nisi iniqua docuerint, aut consulerint, & Iudex eorum sententiam secutus iniquè occiderit, vel mutilauerit, ex Tabiena Irregularitas 2. n. 10.

Posteriori vero genere responsionis, irregularitas contrahitur: ita ut oporteat rem mature considerare antequam respondeatur: & ex qualitate personæ, ac ex modo interrogandi, & ex alijs circumstantijs conijcere quo fine interrogetur: ne videlicet, ut habet Rosella Homicidium 4. n. 9. propter responsionem directam, vel indirectam, interrogans intelligat quod debeat cum sanguine punire. Illud Couarr. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 2. n. 1. confirmat per cap. Si quis viduam, dist. 50. & per cap. 2. De Clericis pugnatis, in duello, & per cap. Sicut dignum, De homicidio §. Clericos. Et ad illius declarationem statuit, pluribus auctoribus allatis, irregularitatem ex consilio contrahi, quando ille cui datum est, non erat alioqui facturus homicidium: aut etiam, quod idem probabiliter addendum putat, esset quidem alioqui facturus, sed per id consilium euaserit deterior, & obstinatio ad faciendum. Nam constitens homicidium, aut mutilationem ei qui erat alioqui facturus, neq; ex eo consilio euasit deterior, non contrahit inde irregularitatem: quod locis citatis Angelus & Syluester expresserunt. Et confirmatur, quia quod nihil in talem effectum influit, non censetur ei causam dedisse.

Atq; Couarr. ipse bene aduertit consulentem distingui in eo à mandante, qui fit irregularis ex mandato homicidij, quantumuis mandataris sine mandato illud alioqui commissurus fuerit: quoniam ratione mandati accepti, hæretur illud causa mandatis committere. Cui differentia addi potest alia: quod cum mandans reuocatione mandati possit euitare irregularitatem, prout ante tradidimus in nu. 126. communiter tamen, nõ possit consulens reuocando consiliũ, nisi efficaciter ei cui dedit persuadeat contrarium, & tentet omnes alias vias quibus executio prohiberi potest; ita ut (quod loco cit. D. Anton. expressit) secuto homicidio: si aduertat illius perperationem pendere ex suo consilio, debeat se existimare irregularem: non item si probabiliter putet ipsum aliunde perire: & maxime si occisor testetur se non occidisse propter ipsius consilium.

Talis vero differentia ratio est, quod mandatum detur, & exequendum sit gratia eius qui mandauit: unde hoc ipso quod reuocat suum mandatum, cessat causa data occisionis: consilium vero detur, & exequendum sit non gratia consulentis, sed gratia illius cui consilium datur, qui non ita facile dimouetur de sua opinione per simplicem reuocationem: imo saepe nec per multas rationes: ita ut reuocato consilio adhuc maneat ratio occidendi: in alijs vero que in memorato num. 126. retulimus, inter se conueniunt mandans, & consulens homicidium, vel mutilationem.

Hoc occurrit dubij, An si Iudex constitatur se nolle mor-

Hhh 2

te pu-

te punire Reum qui secundum leges meretur mortem: Cōfessarius dicens se non posse ipsum absolueri nisi morte puniatur, irregularitatem incurrat. Cui respondendum videtur, quod ex recentiorum sententia attingit Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 4. lit. R. in margine, non incurrere: declarando tantum eidem Iudici, ad quid ex officio, & iure teneatur: quod si facere nolit, ipsum tanquam violatorem legum, ex quarti præscripto sub mortali tenetur iudicare, non possit absolueri. Nam Cōfessarius debet ex officio absolutionem negare, non habenti propositum faciendi quod tenetur sub mortali. Credibile autem non est, quod Ecclesia irregularitatem imponat Sacerdoti qui ex suo officio Pœnitenti declarat id, ad quod secundum ius sub peccato tenetur, ob officium quod gerit. Neque, id est, cooperari occisioni, sed super ea cognitionem veritatis proponere in casu in quo non potest absque peccato celari. Quod si opus sit negationis prædictæ rationem reddere, id fiet dicendo ipsi Iudici: debes facere quod leges præcipiunt, & secundum eas aduersus reos agere. Non vero dicendo suspende, aut interfice, quoniam malum est si talis criminofus euadat impunitus, ex cuiusmodi dicto irregularitatem in curri, habetur ex cap. Ex literis, De excessibus Prælatorum.

139. Approbatione autem, datur consilium homicidij, prout D. Anton. loco cit. expressit, cum quis audiens aliquos velle facere homicidium, siue ipsius, siue alterius nomine, approbat: præmium, aut liberationem, aut receptionem, aut quamlibet aliam defensionem illis promittendo, aut gratum sibi fore homicidij significando, quod ex Nauar. in cap. 27. n. 219. est d. re causam finalem homicidij: aut cum in consilio de morte alicuius tractatur, consentit quis cum alijs. Qua de causa irregularitatem contrahit, si mors sequatur, ex eo patet: quod talis approbatio non fit sine intentione homicidij perpetrandi.

140. Si queras, An approbatio homicidij, quæ ipsum subsequitur, & rati habitio dicitur, inducat etiam. Inducere respondent Rosella Homicidium 5. n. 2. & Syluest. eodem verbo quest. 7. dicto 5. Couar. vero ad Clemen. Sifuriosus, 2. par. §. 1. n. 4. prius proposita Felini ad cap. Sicut dignum, De homicidio, nonnullorumque aliorum opinione; rati habitio inquam, homicidij inducere irregularitatem, ubi ipsum perpetratum esset nomine illius qui ratum habet: non item ubi ipsum perpetratum esset nomine alterius: asserit absolute, non inducere irregularitatem: quoniam ea non contrahitur nisi in casibus expressis in iure, ex cap. Is qui, De sentent. excommuni. in 6. Nusquam autem ius Pontificium expressit rati habitio committi homicidium, ex quo ratum habens fit irregularis. Idem sentiunt Tabiena Irregularitas, 2. §. 7. & Armilla cod. verbo, n. 22. Si opponas rati habitioem mandato comparari, & æquipollere, iuxta regulam Rati habitioem, De regulis iuris in 6. Respondet Couar. eam regulam vniuersè locum habere, quoties non requiritur specificata iuris determinatio: seu in iure specialiter determinatum esse casum, sicut esse debet casus in quo irregularitas inurritur, per cita. um cap. Is qui. Non sequitur ergo si committens homicidium fiat irregularis, pariter illud ratum habentem fieri irregularem: quia istud posterius non est perinde ac illud prius, in iure expressum, prout ad irregularitatem incurrendam requiritur. Si vrgeas per cap. Cum quis, De sententia excommunicationis in 6. ratum habentem Clerici percussioem factam suo nomine, incurrere in excommunicationem Canonis, Si quis suadente Diabolo, 17. quaest. 4. Idem author respondet, nondum aliquid tale quoad irregularitatem constitutum esse ab Ecclesia de ratum habente: vnde cum irregularitas non incurratur nisi in casu à iure expresso: non esse quempiam censendum irregularem ob rati habitioem. Quæ sententia tanquam mitis, simul & probabilis teneri potest, sicut tenet Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 10. lit. R.

141. Persuasioe denique, datur consilium homicidij, cum quis alicui persuadet, vel ipsam occisionem, vel illius causam, seu aliquid ad eam sufficienter ordinatum: vt fit cum quis alicui, qui ab alio prouocatus est iniurijs, persuadet, vt tunc suum honorem. Quatenus autem irregularitas incurratur tali genere consilij intelligitur ex distinctionibus quas tradit Tabiena in verbo, Irregularitas 2. §. 10. Consilium, inquit, est de morte, vel de causa mortis. Ac de morte rursus, vel im-

minente; ita vt consilium ipsum causa sit executionis: vel non imminente, ita vt sit causa tantum cognitionis: prioreque modo inducit irregularitatem secuto homicidio, vel mutilatione: nõ item posterioe, per eadem quæ ante dicta sunt de responsione num. 135. & 136.

De causa mortis vero, vel consilium est dolosum, seu quomors intenditur: vt si Titio persuadeatur emere catapultam, qua creditur suum inimicum interfectorum: sique sine causa sit immediata, siue mediata, secuto homicidio inducit irregularitatem, per cap. Si quis viduam, distinct. 50. vel non est dolosum, vt pote absque intentione homicidij datum secundum iura: tuncque vel non imminet periculum mortis ex causa super qua consilium datur: & ita non contrahit irregularitatem probatur: quia ex consilio de morte non imminente, minime contrahitur, ex præced. numero 135. vel imminet periculum, tuncque vel causa mortis super qua datur consilium est mediata: vt oppugnatio castrorum: vel est immediata, dispositio bombardarum. Si que est mediata, incurrit irregularitatem, si verosimile fuit ex tali causa mortem fecuturam: quia ipse consulens debuit tunc de eo cogitare, ideoque negligentia saltem facit ipsum obnoxium irregularitati.

Excipiendum est tamen is qui in iusto bello hortatur milites vt foriter, magnoque animo præsententur ad reportandam victoriam, liberandamque patriam: dummodo hortetur absque intentione specialis mortis, vel mutilationis cuiusquam: quod plene tractatum videri potest apud Nauar. cap. 27. nu. 215. & duobus sequentibus. Non autem is qui hortatur in bello iniusto etiam tantum pulsando tympanum, aut tubam, prout expressit Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 7. lit. R. in margine; & ratio est, quod concurrit ad homicidij iniustum. Excipiendi sunt item Prælati, qui contra inferentes vim rebus Ecclesie implorant brachium seculare hortando, nõ quidem vt occidant, vel mutilent: sed vt Ecclesiam ab hostium oppressione liberent. Et si verosimile sit inde fecuturas cadest. Ita colligitur ex cap. Postulasti, De homicidio: & docet D. Anton. 3. par. tit. 28. cap. 2. §. 1. ex quo ad verbum idem habet Tabiena in sequenti §. 24. Excipiendi sunt adhuc ex Felino ad cap. Sicut dignum, De homicidio, num. 10. Inquisitores fidei, tradentes Iudici seculari damnatum à se, quantumvis certi omnino sint de futura morte. Quod idem ex Hostiensis refert Tabiena in præcedenti §. 9.

Si vero causa fuit mediata, nec verosimile fuit mortem fecuturam, non incurritur irregularitas. Quod Tabiena expressit ibid. §. 11. propositione sexta, & illustrari potest duplici exemplo: quorum prius est, si Titius Petrum fugientem manus hostium, qui ipsum occidere tentant, persuadeat ne fugiat, eo quod putet se cohibere posse eosdem hostes, quia sunt ipsi affinitate, vel familiaritate valde coniuncti: vel apud eos auctoritate multum valere potest: contingatque Petrum, eo quod substitit, occidi: Titius ex tali homicidio non efficitur irregularis. Posterior est, si quis videns puerum ad aquantem in flumine equum dantem signa volutationis in aqua, eundem puerum hortetur, vt statim descendat, eo quod iudicet illum ea ratione facilius euasurum, si ille descendens submergetur, non erit iste, qui descensum consuluit, irregularis.

Sin autem causa mortis super qua datur consilium, sit immediata, & mortis imminente: aut tale consilium datur pro defensione fidei, vel Ecclesie: vt hortando ad martyrium: aut pro defensione patriæ, vel oppressorum extra causam fidei. Atque priore modo, non inducere irregularitatem ex Innocentio, Hostiensis D. Antonino, & Rosella referens Tabiena, confirmat in verbo Irregularitas 2. §. 10. & 15. ex cap. Pro membris, 23. quaest. tertia, & ex cap. Omni timore, in sequ. quaest. 8. Inferetque quod habetur ex Felino per cap. Ad abolendam, De hæreticis, sub finem, ab irregularitate excusari Inquisitorem fidei si inflet, vt Iudex secularis puniat hæreticum pœna mortis. Tale consilium enim pertinet ad defensionem fidei. Posterioe modo vero ex Hostiensis, & Innocentio habet Tabiena in cod. §. 15. consulentem incurrere in irregularitatem, si verosimiliter sciat inde fecuturam mortem, eaque sequatur. Verum locus excusationi esse posse videtur ob naturalem obligationem subueniendi patriæ periclitanti: vt & Principi, ex præced. nu. 109.

145. Haecq; de irregularitate ex homicidio, quae dicto contractatur dixisse sufficiat. Sed antequam ad eam veniamus quae contractatur facta, exponendum est dubium, An quis solo silentio (quo committi posse homicidium habetur ex cap. Ephesij, dist. 43.) possit irregularitatem incurere. Distinguitur vero vtendum est: si enim tractetur de alicuius occisione inter pares, aut fere pares; alijsq; iudicantibus ipsum esse occidendum, vnus eorum tacet, is tacendo, quia silentium ipsius non est causa mortis, non incurrit in irregularitatem, etiam si contra charitatem peccet mortaliter, non impediendo suo sermone, si potuit. Ita Nauar. in Enchir. capit. 27. nu. 23. 4. contra Syluest. Quamquam tamen ex Couarr. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 8. versu Quinto: si ipse tacens, esset is propter quem tractatur de occisione: nimirum quia ei illatam iniuriam alij volunt vindicare, iungeret irregularitatem tacendo: eo quod talis taciturnitas exprimeret interiori consensum ipsius, quo alij ad perpetrandum homicidium confirmarentur. Quos id molientes gratia ipsius tenetur impedire omni ratione qua potest: alioqui censetur dedisse causam homicidio.

144. Sin autem tractetur inter eos, quorum alij sunt superiores, alij inferiores, id est, quorum alij in alios auctoritatem habent, siue publicam, siue priuatam: & superioribus in mortem conspirantibus inferior tacet: ex suo silentio non incurrit irregularitatem, vt nec obligationem ad restitutionem, prout probatur argumento à maiori: nempe, quod nec aequalis tacens incurrat alijs aequalibus conspirantibus, cum non violet iustitiam. Inferioribus vero conspirantibus superior tacens si sit persona publica, quae ex iustitia tenetur impedire tale homicidium, suo silentio incurrit irregularitatem: sicut & iustitiae ministri, qui contra iustam obligationem sui officij omittunt defendere eum cui mors, aut mutilatio intentatur: per ea quae alijs in margine citatis, tradit Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 7. & notabuntur in sequenti cap. sect. vltima. Si vero sit talis persona quae non nisi ex charitate idem homicidium impedire tenetur: etiam si non impediendo peccet mortaliter, non incurrit tamen irregularitatem, prout in eadem sectione vltima exponetur. Quod tamen iuxta Couarr. loco cit. sic moderandum est: vt si in illius gratiam, vel illius auctoritate, & fauore freti, de occidendo tractent, homicidium quae moliantur, incurrat irregularitatem suo silentio: quia dat causam homicidij, qui uolentem verbo, sufficienter inclinanti voluntatem alterius ad occidendum.

CAP. VII.

De irregularitate ex homicidio, contracta facta.

SUMMARIUM.

146. Varij modi quibus facta incurritur irregularitas ex homicidio.
147. Non incurrit irregularitatem qui dat arma sua alicui ad quo defendatur, vel qui seipsum defendat ab inuasore.
148. Nec incurrit qui dat ad vsu licitum: secus vero qui ad vsu illicitum.
149. Vt committens homicidium, vel mutilationem, sic & ei auxilium dans irregularis est, nec excusatur ex eo, quod det bono fine.
150. Excusatio est, cum in bello iusto pugnetur, aut talis reipub. necessitas vrget, vt si quis non pugnet, hostis illam vastaret.
151. Duerationes quibus hoc probatur.
152. De eo qui dat occasionem mortis, aut mutilationis, quando in irregularitatem incurrat, aliquot casibus propositis declaratur.
153. De casu in quo rixando occasio datur: aut dormiendo feram.
154. De eo in quo datur, exercendo chirurgi, aut medici officium.
155. De eo in quo datur castigando subditum.
156. De eo in quo datur ludendo, aut agendo aliquid periculosum, aut iocando cum grauidâ.

157. De eo in quo datur vociferando, aut insantes habendo secum in lecto.
158. De eo in quo datur colludendo.
159. Ratio cur in talibus, & alijs similibus casibus irregularitas incurritur.
160. De cooperante occisioni, vel mutilationi, ac primum de eo qui deliberat.
161. Quid tenendum, cum multi non de communi consilio aliquem aggrediuntur, & quid de insistente vulnere lethale et, qui ab alio occiditur.
162. Quid tenendum, quando plures plura vulnera inflixerunt vni, & nescitur ex quo sit mortuus.
163. Quid de eo qui animo occidendi percussit aliquem qui ab alio occisus est.
164. Quid de eo qui alicui vulnus inflixit, non quidem lethale, ex eo tamen, n. ob aliquam causam interuenientem mortuus est.
165. Quatenus irregularitas incuratur pugnando in bello iusto.
166. Quando omnis defensio, irregularitatem non inducat, & quando inducat.
167. Ratione, & exemplis declaratur quando inducat.
168. Quatuor condiciones quas concurrere oportet ad contrahendam irregularitatem ex defectu defensionis: & nonnullae inde deductae.
169. De obligatis ad defensionem ex officio publico, aut mercenaria conuentione.
170. De aduocatis, aut Procuratoribus deserentibus patrocinium Rei ei: aut medicis, vel chirurgis negligentibus curâ aegri: & id genus alijs contra debitum ipsorum ex iustitia.
171. Statutum Concilij Tridentini de dispensatione in irregularitate ex homicidio.

146. **V**T homicidium committi, sic irregularitas contracti facta potest primo quidem materialiter: vel dando alteri arma vt aliquem occidat: vel deducendo aliquem in locum vbi occidendus est: prout vsuuenit ei qui comitatur Iudicem tanquam Notarius, aut fateres, vel custos damnati ducti ad mortem, ex Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 217. patetq; ex cap. Aliquantos, dist. 51. Secundo vero, effectiue, nempe occidendo, vel mutilando per seipsum. Tertio, dando sufficientem occasionem mortis, vel mutilationis. Quarto, cooperando in alicuius occisione, vel mutilatione.

De irregularitate incurra facta, materialiter.

SECTIO I.

147. **D**E hac, quoad eum qui dat arma, notandae sunt aliquot propositiones ex Nauar. in Enchir. cap. 27.

Prima est in num. 212. Si quis inuasus ab altero cui se resistere posse diffidit, det arma sua tertio à quo defendatur, si hic inuasorem occidat, illum non esse irregularem, qui arma dedit: quia sicut potuit per se occidere in illa extrema necessitate, sic potuit per alium. Attamen quia in tali casu non liceret occidere nisi cum moderamine inculpatae tutelae: difficultas esse potest. An si in hoc casu ille, cui arma data sunt, occidat sine eo moderamine, is qui dedit fiat irregularis. Cui occurrendum est, probabile videri non fieri. Ratio est: quia danti arma in tali casu, liceret per seipsum occidere propter inuitabilem necessitatem, quam ob defectum virium & industriae diffidens se vitare posse, licite ad suam defensionem adhibet tertium dando ei arma: quibus si perperam vtatur, non est imputandum danti: in cuius potestate non est amplius eorundem armorum vsus, postquam illa alteri tradidit eo fine. Imputandum igitur est inuasori, qui dantem redegit in eas angustias, vt ad vitam conseruationem dare cogeretur.

Secunda propositio est in eod. nu. 212. Si quis citra naturalem obligationem det ea intentione arma proximo, vt occidendo defendat se contra aggredientem, secuta morte aggressoris, taliter dantem effici irregularem: quia sicut occidendo per me alterius aggressorem sum irregularem, ita etiam sum occidendo eundem per alium.

148. Tertia, quam in sequenti num. 215, 216. & 217. Nauar. tractat, est. Eum qui dat arma alicui absq; speciali intentione, vt occidat vel mutilet: sed tantum cum intentione generali, vt pra-